POSTADRES
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

BEZOEKADRES
Langestraat 24

TELEFOONNUMMER
14053

Aan de Gemeenteraad

DATUM	ONS KENMERK	BEHANDELD DOOR
11 mei 2021	2100041898	S.C. ten Heuvel/M. Hertzdahl
UW BRIEF VAN	UW KENMERK	DOORKIESNUMMER
		06-20516434/06-10127463

ONDERWERP
Ontwerpbegrotingen 2022 en jaarrekeningen 2020 gemeenschappelijke regelingen

Geachte leden van de Raad,

Net als voorgaande jaren bieden wij uw raad één integrale raadsbrief aan over de jaarstukken en ontwerpbegrotingen van onze gemeenschappelijke regelingen:

1. Regio Twente
2. Stadsbank Oost Nederland
3. Regionaal Bedrijventerrein Twente
4. Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente e.o. (ADT), genoemd Technology Base
5. Veiligheidsregio Twente
6. Gemeentelijk Belastingkantoor Twente
7. Openbaar Lichaam Crematoria Twente
8. Omgevingsdienst Twente

Inmiddels hebben wij van de overige regelingen alle relevante documenten tijdig ontvangen en volgt in onderstaande per regeling een samenvatting van de bevindingen. Meer uitgebreide informatie, waaronder de relatie tussen maatschappelijk rendement en de bijdragen, is per regeling te vinden in de bijlage bij deze brief.

Ook worden de jaarrekening 2020 en begroting 2022 van de Stichting Werkgeverstaken P-wet Enschede (SPWE) hierbij ter kennisname aangeboden aan de raad. Er is geen sprake van een gemeenschappelijke regeling maar zo wordt de raad vroegtijdig geïnformeerd over de stand van zaken bij deze stichting.

Gevolgen Coronavirus
De gevolgen van de Coronavirus voor de gemeenschappelijke regelingen waren zeer divers. Zo heeft de Veiligheidsregio een overschot over 2020 aangezien opleiding, training en oefeningen stil kwamen te liggen. Het ODT kon als gevolg van de lockdown geen fysieke controles meer uitvoeren. Indien er sprake was van ingrijpende gevolgen dan zijn staan deze gemeld bij de terugblik in de bijlage met toelichtingen bij deze brief.

Quickscan verbonden partijen 2020
In opdracht van de Rekenkamer(commissie)s van de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Oldenzaal en Tubbergen is de Quickscan Verbonden partijen 2020 opgesteld. Het college heeft op 19 mei 2020 een reactie gestuurd op deze Quickscan. De Quickscan ging o.a. in op de gevolgen van het coronavirus. Die gevolgen lopen door in de nu voorliggende begrotingen 2022 alsook is apart aandacht voor de gevolgen in de jaarrekeningen 2020. Ook werd gemeld dat niet alle accountantsverslagen bij de jaarrekeningen beschikbaar waren. Dat is ook bij de aangeleverde jaarrekening 2020 het geval. De wettelijke deadline van 15 april is voor een aantal GR-en te vroeg. In de WGR is dan ook opgenomen dat uiterlijk op 15 april een voorlopige jaarrekening aan de gemeenteraden gestuurd dient te worden. Het college heeft voldaan aan de toezegging om de eerstvolgende uitvraag in het kader van risicomanagement bij verbonden partijen aandacht te besteden aan de borging van IT processen en systemen bij de Gemeenschappelijke Regelingen. Gevraagd is naar de stand van zaken van de zogenaamde BIO-programma van het rijk voor informatieveiligheid. Uit de antwoorden bleek dat al wordt voldaan (door o.a. Stadsbank) of men is bezig met de implementatie.

Quickscan verbonden partijen 2021
Op 1 mei 2021 is de Quickscan Gemeenschappelijke Regelingen 2021 gepubliceerd die in opdracht van de Rekenkamer(commissie)s van de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Oldenzaal en Tubbergen is opgesteld. In de Quickscan zijn de jaarrekeningen 2020 en ontwerpbegrotingen 2022 van zeven gemeenschappelijke regelingen van bevindingen voorzien (waarvan de gemeente Enschede overigens geen deelnemer is aan de SWB). Dit levert een overzicht met kernpunten waarin de vragen en aanbevelingen zijn opgenomen. De reactie ontvangt u op naar verwachting op 12 mei 2021.

Jaarrekeningen 2020
De jaarrekeningen 2020 worden ter kennisgeving aangeboden aan de raad. Alleen de rekeningen van de Regio Twente en de Veiligheidsregio Twente zijn nog niet voorzien van een (goedkeurende) verklaring van de accountant. Die volgen nog.

Wijziging begroting 2021
Tegelijkertijd met het aanbieden van de ontwerpbegroting 2020, bieden het Regionaal Bedrijventerrein Twente en Technology Base begrotingswijzigingen voor 2021 aan ter actualisatie van de grondexploitaties vanuit het resultaat over 2020. Ook op deze wijzigingen kunnen zienswijzen worden ingediend.

Ontwerpbegrotingen 2022
Vanuit de motie sturen op begrotingen van verbonden partijen d.d. 9 juli 2019 is gekomen tot een Twentse samenwerking in sturing door middel van een aantal spelregels voor de Veiligheidsregio Twente, Regio Twente, Stadsbank Oost-Nederland, Openbaar Lichaam Crematoria Twente, Omgevingsdienst Twente en het Gemeentelijk Belastingkantoor. De voorliggende begrotingen 2020 voldoen aan deze spelregels die als volgt luiden:

1. Loon- en prijscompensatie: Voor de looncompensatie is de actuele salarisstaat per eind kalenderjaar het uitgangspunt. Sluit voor de inschatting van de ontwikkeling voor toekomstige jaren aan bij de Macro Economische Verkenning (MEV). Geef daarbij inzicht in de (ontwikkeling van) formatie. Sluit voor de prijsindex aan bij de cijfers zoals het CBS deze in maart (t-1) vaststelt en worden gepubliceerd in de MEV.
2. Weerstandsvermogen voor bedrijfsvoering risico's: Op dit moment houden regelingen voor alle risico's weerstandsvermogen aan. Hiermee wordt mogelijk onnodig vermogen aangehouden. De gemeenschappelijke regelingen dienen over een passende buffer voor bedrijfsvoering risico's te beschikken zodat zij deze zelf kunnen opvangen. Gebruik een kwalitatieve risicoanalyse als basis voor deze buffer.

3. Vervangingsinvesteringen: Maak de vervangingsinvesteringen in de begroting inzichtelijk. Deze investeringen moeten in principe worden bekostigd uit de vrijgevallen budgetten voor kapitaallasten. Mochten deze onverhoopt niet toereikend zijn, dan moet het hogere benodigde bedrag aan kapitaallasten opgenomen en expliciet worden toegelicht. In de begroting van de gemeenschappelijke regeling dient daarnaast een meerjarig investeringsplan te worden opgenomen.
4. Reserves en voorzieningen: De gemeenschappelijke regeling dient te beschikken over een nota van reserves en voorzieningen. Deze nota dient eens per 4 jaar herzien te worden.

De bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen stijgen vrijwel allemaal door de toevoeging van de loon- en prijscompensatie. De percentages voor de indexatie zijn vastgelegd conform de eerste spelregel en bedragen 3,6% voor lonen en 2,3% voor prijzen voor 2022.
De dekking voor loon- en prijscompensatie vanuit de begrote stelpost voor loon- en prijscompensatie is niet voor alle organisaties afdoende. Dit heeft te maken met de afwijking tussen de vermelde percentages en de indexaties die vanuit de gemelde spelregels worden toegevoegd aan de budgetten. In het middelenkader van de Zomernota 2021 is gerekend met looncompensatie voor de gemeente van 1,5% en bedraagt de prijscompensatie 1,4%. De verschillen hangen samen met het moment van vaststellen van de percentages. De gemeenschappelijke regelingen moet al vroeg in het jaar hun begrotingen opstellen en benutten daarvoor de informatie zoals deze is gepubliceerd op Prinsjesdag van het vorige jaar. De gemeente stelt pas later haar middelenkader op en benut de percentages die bij de voorjaarsnota van het rijk worden gepubliceerd. Daarnaast is nog sprake van verrekening van verschillen tussen de verwachte en de gerealiseerde indexatiecijfers uit het vorige jaar.

Regio Twente
Deze voorliggende concept-begroting 2022 is een overgangsbegroting aangezien niet alle ontwikkelingen met betrekking tot de veranderopdracht bekend zijn. De bijdrage van de gemeente Enschede aan de Regio is in 2022 8,902 miljoen euro[1]. In de begroting van de gemeente Enschede wordt voor 2022 rekening gehouden met een bijdrage van 8,804 miljoen. Dit zorgt voor een tekort van 98.000 euro dat echter wordt veroorzaakt door de stijging in lonen en prijzen wordt het meegenomen in de zomernota 2021 bij het onderdeel loon- prijscompensatie.

De voorlopige jaarrekening 2020 van de Regio Twente sluit met een positief resultaat van 605.000 euro. Het AB wordt voorgesteld om dit voordelige resultaat te bestemmen voor het incidenteel voortzetten van de formatie voor inkoop/aanbesteding/AVG (222.000 euro), versterken van de automatiseringsomgeving (100.000 euro) en te reserveren voor frictiekosten in de veranderopdracht (283.000 euro).

Wij zijn van mening dat aangeboden begroting 2022 geen aanleiding geeft om een zienswijze in te dienen.

Stadsbank Oost Nederland (SON)
De (concept) Primitieve begroting 2022, inclusief de Meerjarenraming 2023-2025 van de Gemeenschappelijke Regeling Stadsbank Oost Nederland (SON) bevat de begroting en de meerjarenraming. Hierin zijn de verwachte baten en lasten voor de komende jaren opgenomen. De Primitieve begroting 2022 is opgesteld conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en is gebaseerd op het door het Algemeen Bestuur vastgestelde dienstverlenings- en bekostigingsmodel. Basis voor deze begroting was de realisatie 2020 tezamen met de uitgangspunten van de primaire begroting 2021. In de begrotingsjaren 2023-2025 zijn de aantallen stabiel gehouden. Enschede draagt in 2022 ruim 2,5 miljoen euro bij aan de SON. Budgettair past dit binnen de gemeentebegroting.

[1] Inclusief de bijdragen voor coalitions of the willing Netwerkstad en Kennispunt Twente

Het gerealiseerde resultaat over 2020 bedraagt 223.300 euro voordelig. Dit resultaat is tot stand gekomen nadat via de voor- en najaarsnota 2020 een bedrag van 736.100 euro aan de algemene reserve is onttrokken. Het bedrijfsvoering resultaat bedroeg 512.800 euro nadelig. In de voor- en najaarsnota is het bestuur geïnformeerd over de oorzaken van het nadelig saldo van 736.100 euro en is besloten dit tekort te dekken uit de algemene reserve. De jaarrekening 2020 is goedgekeurd door de accountant.

Wij zijn van mening dat aangeboden begroting 2022 geen aanleiding geeft om een zienswijze in te dienen.

Regionaal Bedrijventerrein Twente (RBT)
De grondexploitatie per 1 januari 2021 sluit op een tekort van 4,7 miljoen euro en verbetert daarmee met 7,4 miljoen euro ten opzichte van 1 januari 2020. De verbetering van de grondexploitatie hangt vooral samen met de lagere rente als gevolg een herfinanciering in 2020, een hogere uitgifte dan verwacht en de verkorting van de looptijd van het project met 2 jaren door de verbeterde uitgiftevooruitzichten.

Voor de grondexploitatie heeft de gemeente geen bijdrage in de begroting. Dit gaat via de verliesvoorziening die bedraagt 791.000 euro per eind 2020 (2,664 miljoen euro per eind 2019). De separate bijdrage voor parkmanagement en de bovengrondse voorzieningen heeft in 2020 voor het laatst plaatsgevonden. De bijdrage voor het investeringsbudget blijft wel bestaan. Deze wordt gedekt uit het eindproduct Locatieontwikkeling in de Gemeentebegroting.

Wij zijn van mening dat de voorliggende herziene begroting 2021 en de voorlopige begroting 2022 geen aanleiding geeft om een zienswijze in te dienen.

Technology Base
De gebiedsontwikkeling Technology Base behelst drie exploitaties te weten de grondexploitatie, de luchthavenexploitatie en de exploitatie overige baten en lasten. Het resultaat in 2020 van grondexploitatie is vooral negatief door een incidentele tegenvaller: een niet verlengde subsidie. Voor de overige baten en lasten wordt voor 2021 en 2022 een positief saldo begroot van respectievelijk 205.202 euro en 92.181 euro. Hierbij gaat het o.a. om de verhuur van panden en de inkomsten vanuit erfpacht. Het resultaat van de luchthavenexploitatie van 1,1 miljoen euro negatief over 2020. Wij willen in 2021 de basis van de luchthavenexploitatie op orde te brengen. Heroverweging van voorgenomen investeringen in het licht van de marktpotentie maakt daar onderdeel van uit. Op grond van een nieuw lange termijnperspectief gaan we met Technology Base en de provincie Overijssel in gesprek over de toekomst van de luchthaven. In het najaar van 2021 komen we bij uw raad terug met de voortgang van (het op orde brengen van) de luchthavenexploitatie en de op Technology Base resterende opgave.

Uit de jaarrekening 2020 blijkt per saldo een tekort van 1,6 miljoen euro. Dit resultaat is toegevoegd aan de vordering op de aandeelhouders (en bedraagt voor Enschede 50% daarvan, 0,8 miljoen). Voor het verwachte tekort hebben provincie en gemeente voor hun aandeel van ieder 50% een verliesvoorziening gevormd. De stand van de voorziening bedraagt 9.834 miljoen euro per eind 2020 (8,919 miljoen euro per eind 2019) en is verwerkt in de Gemeenterekening 2020.

De door uw raad vastgestelde kaders op grond van het advies van de commissie Wientjes zijn onveranderd het uitgangspunt voor de resterende opgave op Technology Base.
De ontwerpbegroting 2022 is in lijn met deze kaders. Ook vormt de ontwerpbegroting een goede weergave van onze besluitvorming in het Algemeen Bestuur van de GR Technology Base.

Het Algemeen Bestuur heeft geconstateerd dat zowel de lopende begroting 2021 als het meerjarenperspectief van Technology Base (zwaar) onder druk staan. Dat geeft ons aanleiding tot een vervroegde evaluatie van de ontwikkeling tot dusverre van Technology Base, in de volle breedte. Daarover ontvangt uw raad zo spoedig mogelijk een aparte brief. In die brief nodigen we uw raad uit met aandachtspunten en suggesties te komen voor de opzet van die evaluatie. Wij zijn gezien het voorgaande van mening dat er geen aanleiding is een zienswijze in te dienen naar aanleiding van de voorliggende begrotingswijziging 2021 en de ontwerpbegroting 2022-2025.

Veiligheidsregio Twente (VRT)
De bijdrage voor de VRT is voor 2022 begroot op 13,827 miljoen euro. In de Gemeentebegroting is voor 2022 rekening gehouden met een bijdrage van 13,717 miljoen euro Het tekort bedraagt daarmee 110.000 euro. Dit verschil komt voor 70.000 euro ten laste van de reservering bij de gemeente voor loon- en prijscompensatie. Het overige wordt veroorzaakt door technische aanpassingen en wordt als knelpunt opgenomen dat in de Zomernota 2021.

De jaarrekening 2020 laat een voordelig resultaat zien van ruim 1,763 miljoen euro. Het resultaat laat zich verklaren doordat een deel van het werk is stil komen te liggen door de coronacrisis. Het opleiden trainen en oefenen is voor een groot deel doorgeschoven naar 2021. De paraatheid is ondanks Covid-19 het hele jaar geborgd geweest. Het dagelijks bestuur stelt aan het algemeen bestuur voor om van het batige saldo 918.000 euro voor de 4 FLO-gemeenten toe te voegen aan de FLO reserves. Voor Enschede gaat het om een bedrag van 455.093 euro. Het overige deel van het batige saldo wordt uitgekeerd aan de 10 andere gemeenten die geen FLO verplichtingen hebben.

Wij zijn van mening dat de aangeboden begroting 2022 geen aanleiding geeft om een zienswijze in te dienen.

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente)
De totale bijdrage van de gemeente Enschede in 2022 bedraagt 4,165 miljoen euro voor de dienstverlening door het GBTwente. De bijdrage 2022 is 0,681 miljoen euro hoger dan de bijdrage 2021 door gewijzigde systematiek waarbij vanaf 2022 ADI-opbrengsten (Aanmaning, Dwangbevel, Invordering) rechtstreeks naar gemeenten worden overgemaakt. De ontwikkeling van de bijdrage van de gemeente Enschede aan het GBTwente past binnen de meerjarenbegroting van Enschede. De genoemde ADI-opbrengsten zijn daarin wel een, beperkt, financieel risico. Door de corona crisis kunnen deze opbrengsten namelijk tegenvallen. Daar staan wellicht vergoedingen van het Rijk (in de gemeentebegroting) tegenover.

De jaarrekening 2020 laat een positief resultaat zien van 163.000 euro. Dit wordt met name veroorzaakt door een voordeel op de personeelslasten doordat er met ingang van 2020 minder managers zijn en door het inzetten van vast personeel op projecten waardoor bijbehorende lasten gedekt worden vanuit projectbudgetten. Het positieve resultaat wordt toegevoegd aan de ‘5% reserve begrote lasten’ waardoor deze een positief saldo vertoont van 336.000 euro.

Wij zijn van mening dat de aangeboden begroting 2022 geen aanleiding geeft om een zienswijze in te dienen.

Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT)
De concept-begroting 2022 van het OLCT is opgesteld volgens de gemaakte afspraken inzake de uitkering van het zogenaamde basisdividend van jaarlijks 375.000 euro (aandeel Enschede 112.500 euro).

Dit in tegenstelling tot de begroting 2021 waarbij een zienswijze is ingediend. Deze begroting voor 2021 is mede naar aanleiding hiervan ook aangepast. Dat betekent dat er geen afwijkingen zijn te melden ten aanzien van het begrote dividend in de begroting 2022.

De jaarrekening 2020 sluit op een verlies van 14.594 euro (verlies 12.054 euro in 2019). Dit verlies wordt veroorzaakt doordat geen dividend over 2019 in 2020 is uitgekeerd aan het OLCT door de Crematoria Twente BV (CT BV). Het voorstel is om het verlies te onttrekken aan de algemene reserve die daardoor negatief wordt. Het eigen vermogen wordt echter niet negatief.

Wij zijn van mening dat de ontwerpbegroting 2022 geen aanleiding geeft om een zienswijze in te dienen.

Omgevingsdienst Twente (ODT)
In de begrotingen van 2019 tot en met 2021 werd uitgegaan van een verdeelsleutel overheadkosten op basis van inwonertal. Hierdoor was de bijdrage vanuit Enschede onevenredig hoog en om die reden is de afgelopen jaren bezwaar gemaakt tegen de begroting. In de ontwerp programmabegroting voor 2022 wordt voor het eerst uitgegaan van een outputfinanciering. De bijdrage vanuit Enschede is daarom lager dan in voorgaande jaren en bedraagt 1,525 miljoen euro in 2022. Deze is zo'n 227.000 euro lager dan in afgelopen jaren, toen een verdeelsleutel overhead op basis van inwonertal werd gehanteerd.

De jaarrekening 2020 sluit met een positief resultaat van ruim 672.000 euro. De jaarstukken 2020 zijn gebaseerd op de vastgestelde begroting ODT 2020. Aangezien bezwaar is gemaakt tegen deze begroting, kan Enschede zich dan ook niet vinden in de uitkomsten van de jaarstukken 2020. In elk geval wordt (opnieuw) betwist dat is uitgegaan van een inbreng door Enschede van 10,95 fte in plaats van 4,2 fte. Om die reden gaan wij niet akkoord met de jaarstukken.

Momenteel loopt er nog een mediationtraject tussen de gemeente Enschede en ODT. We zijn tevreden over de voortgang van dit traject en hebben vertrouwen de uitkomsten. Toch kunnen we hier niet op vooruitlopen en daarom dienen we zienswijze in tegen de ontwerp begroting 2022. Waarbij opgemerkt dat we hopen dat deze zienswijze uiteindelijk niet nodig is. Voor de instemming met de jaarrekening 2020 geldt dit ook. Mochten ons college en het Algemeen Bestuur van de ODT instemmen met de uitkomsten van het mediationtraject dan zal bovenvermelde zienswijze voor de behandeling van de concept-begroting 2022 en de jaarstukken 2020 worden ingetrokken.

Stichting Werkgeverstaken P-wet Enschede (SWPE)
Op 1 januari 2015 heeft de wet Sociale Werkvoorziening plaats gemaakt voor de Participatiewet. Vanaf dat moment was er geen instroom meer mogelijk voor werknemers in de sociale werkvoorziening. Om ervoor te zorgen dat mensen met een zwaardere arbeidshandicap toch aan het werk kunnen, biedt de gemeente Enschede beschutte werkplekken aan. Bij een beschutte werkplek hoort ook een gewoon arbeidscontract en een gewone werkgever. Daarvoor is in juli 2017 een aparte werkgeversorganisatie opgericht; de Stichting Werkgeverstaken Participatiewet Enschede (SWPE). Eind 2022 verwachten we 95 medewerkers (76,4 fte) Nieuw Beschut een dienstverband bij de SWPE in Enschede hebben (86 verwacht per eind 2021).

Het bestuur van de SWPE biedt hierbij de begroting 2022 ter kennisname aan het College aan. De Raad ontvangt de begroting 2022 van de SWPE, integraal met de informatie over de verbonden partijen, ter kennisname. Met het ter goedkeuring aanbieden van de jaarstukken 2020 aan het College wordt voldaan aan de statutaire verplichting van de Stichting

Werkgeverstaken P-wet Enschede (SWPE). De Raad ontvangt de jaarstukken van de SWPE, integraal met de informatie over de verbonden partijen, ter kennisname. De jaarstukken 2020 zijn voorzien van een goedgekeurde accountantsverklaring.

Zienswijzen
De aangeboden begrotingen 2022 en gewijzigde begrotingen 2021 geven het college alleen aanleiding tot het indienen van zienswijzen bij de Omgevingsdienst Twente.

Bij de overige begrotingen stelt het college vast dat bij het opstellen van de begrotingen de Twentse richtlijnen, voor zover van toepassing, zijn gevolgd.

Vervolg
Daar waar het door u noodzakelijk wordt geacht een zienswijze te geven, zullen wij met inachtneming van de daarvoor geldende termijnen op basis van het Raadsdelegatiebesluit uw zienswijze kenbaar maken aan het bestuur van de betreffende gemeenschappelijke regeling. De begrotingen worden vastgesteld in de vergaderingen van het algemeen bestuur op:

- Regio Twente: 7 juli 2021
- Stadsbank Oost Nederland: 30 juni 2021
- Regionaal Bedrijventerrein Twente: 24 juni 2021
- Technology Base: 9 juli 2021
- Veiligheidsregio Twente: 5 juli 2021
- Gemeentelijk Belastingkantoor Twente: 23 juni 2021
- Openbaar Lichaam Crematoria Twente: 24 juni 2021
- Omgevingsdienst Twente: 2 juli 2021

Wij vertrouwen erop u met deze raadsbrief voldoende te hebben geïnformeerd zodat uw raad een voldoende beeld heeft over de algemene financiële en beleidsmatige kaders om een afweging te maken over de ontwerpbegrotingen, dit tezamen met de QuickScan Gemeenschappelijke Regelingen 2021 van de samenwerkende rekenkamers.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

(E.A. Smit) (dr. G.O. van Veldhuizen)

Bijlage – toelichting per gemeenschappelijke regeling:

1. Regio Twente

Maatschappelijk rendement; terugblik 2020
De Regio Twente is een landingsplaats voor gebundelde samenwerking op gemeentelijk overstijgende terreinen met als doel deze zo effectief en efficiënt mogelijk uit te voeren. De Regio draagt bij aan diverse doelstellingen in deze gemeentebegroting die in de verschillende programma's benoemd staan. Regio Twente voert taken uit op het gebied van mobiliteit, economie, recreatie & toerisme en volksgezondheid. Dat laatste wordt gedaan door de onderdelen GGD en OZJT/Samen14. Onder Regio Twente vallen ook een aantal zogenaamde 'coalitions of the willing', vrijwillige samenwerkingen tussen een aantal gemeenten. Een voorbeeld van zo'n coalitie is Kennispunt Twente. Tenslotte wordt binnen de Regio Twente ook een aantal lobbydossiers gecoördineerd zoals o.a. de bereikbaarheid voor banen en de Regiodeals.

Wat betreft financiën had de Regio Twente in 2020 een voordelig resultaat van 605.000 euro. Het AB wordt voorgesteld om dit voordelige resultaat te bestemmen voor het incidenteel voortzetten van de formatie voor inkoop/aanbesteding/AVG (222.000 euro), versterken van de automatiseringsomgeving (100.000 euro) en te reserveren voor frictiekosten in de veranderopdracht (283.000 euro).

Financiële bijdrage 2022
De algemene beleidsmatige en financiële kaders voor het jaar 2022 zijn opgenomen in de programmabegroting 2022. Deze begroting is een overgangsbegroting aangezien niet alle ontwikkelingen met betrekking tot de veranderopdracht bekend zijn. Ook de integrale bestuurlijke eindtoets van de transitie waar alle eerder genomen besluiten, alle nog te nemen besluiten en de integrale financiële situatie wordt opgenomen, moet nog plaatsvinden. De begroting 2022 gaat daarom uit van de bestaande (begroting 2021) situatie. Via begrotings-wijzigingen wordt de begroting van 2022 geactualiseerd zodat die past bij de feitelijke situatie.

De totale bijdrage van alle gemeenten stijgt in 2022 met 541.460 euro ten opzichte van de gemeentelijke bijdrage 2021 (na wijziging). Deze stijging, die aansluit op de door de 14 Twentse gemeenten opgestelde begrotingskaders, is het gevolg van de volgende wijzigingen:
- de werkelijke stijging van de salarissen 2021 (-/- 110.728 euro) t.o.v. de raming in de begroting 2021;
- de geraamde looncompensatie 2022 (+ 439.476 euro)
- de geraamde prijscompensatie 2022 (+ 215.997 euro) en
- daling toerekening omslagrente, stijging Vrijetijdseconomie en Mobiliteit door toename inwoneraantallen (-/- 3.285 euro).

De bijdrage van de gemeente Enschede aan de Regio is in 2022 8.902.000 miljoen[2]. In de begroting van de gemeente Enschede wordt voor 2022 rekening gehouden met een bijdrage van 8.804.000 miljoen. Dit zorgt voor een tekort van 98.000 euro. Omdat het tekort tot stand komt vanwege een stijging in lonen en prijzen wordt het meegenomen in de Zomernota 2021 bij het onderdeel loon- prijscompensatie.

[2] Inclusief de bijdragen voor coalitions of the willing Netwerkstad en Kennispunt Twente

Financiële ratio's ontwerpbegroting 2022 en jaarrekening 2020

Kengetal	Rekening 2020	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto schuldquote	1%	-1%	-2%	-3%	-3%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	1%	-1%	-2%	-3%	-3%
Solvabiliteitsratio	22%	28%	27%	29%	28%
Structurele exploitatieruimte	1%	0%	0%	0%	0%

- *Netto Schuldquote:* Deze quote is laag te noemen. De druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie van de Regio Twente is laag door de lage omvang van de schulden. De Regio financiert in principe alles met eigen middelen. De Regio heeft slechts één langlopende geldlening afgesloten.
- *Solvabiliteit:* De solvabiliteitsratio wordt erg beïnvloed door de voorfinanciering in het kader van de Agenda van Twente en in 2020 ook in verband met de financiering van de maatregelhulp- en beschikbaarheidsvoorzieningen vanuit OZJT. De gecorrigeerde solvabiliteitsratio komt dan voor de jaren 2022-2025 gemiddeld uit op ca. 15%. Door het eigen vermogen te corrigeren voor de Agenda van Twente ontstaat een realistischer beeld van de solvabiliteit. Het maakt echter wel dat de solvabiliteit onder de veilige marges (20% - 50%) geraakt. Gezien de wijzigingen voor 2022 is nu geen actie nodig maar blijft aandacht voor deze ratio in de nieuwe situatie noodzakelijk.
- *Structurele exploitatieruimte:* Deze ratio geeft weer dat de structurele lasten bij de Regio worden afgedekt door structurele baten.

Risico's
Wanneer de beschikbare weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de benodigde weerstands-capaciteit, dan komt de regio uit op een ratio van 0,8. De ratio bevindt zich hiermee binnen de door het algemeen bestuur vastgestelde gewenste bandbreedte van 0,8 tot 1,0. Dit ontstaat doordat het positieve jaarsaldo van 2019 aan de reserves is toegevoegd (vorig jaar was de ratio nog 0,6).

Daarnaast zijn in de begroting van de Regio diverse taakstellingen opgenomen. Voor de invulling wordt uitgegaan van uitfasering van de organisatie. Er bestaat echter een kans/risico dat deze kosten in de nieuwe opzet weer terugkomen. Per saldo wordt de taakstelling dan niet ingevuld.

2. Stadsbank Oost Nederland

Maatschappelijk rendement; terugblik 2020
De Stadsbank geeft uitvoering aan de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). De Wgs is met ingang van 1-1-2021 gewijzigd. Door deze wijziging wordt het mogelijk eerder gegevens te krijgen over betalingsachterstanden van andere instanties. Hierdoor wordt het mogelijk om vroegtijdig in te grijpen bij een schuldensituatie. De Stadsbank draagt zorg voor een stabiele financiële huishouding (uitgaven en inkomsten) door het bevorderen dat cliënten hun inkomsten en uitgaven zodanig in balans krijgen en houden dat het ontstaan van betalingsachterstanden wordt voorkomen. Hierdoor wordt een gedwongen huisuitzetting voorkomen.

Het maatschappelijk rendement van de Stadsbank Oost Nederland draagt bij aan het product Inkomensondersteuning van het begrotingsprogramma Vitaal en Sociaal. Eind 2019 en begin 2020 is een kwaliteitsimpuls bij de afdeling bewindvoering van de Stadsbank Oost Nederland doorgevoerd.

Rekeningresultaat 2020
Het gerealiseerde resultaat over 2020 bedraagt 223.300 euro voordelig. Dit resultaat is tot stand gekomen nadat via de voor- en najaarsnota 2020 een bedrag van 736.100 euro aan de algemene reserve is onttrokken. Het bedrijfsvoering resultaat bedroeg 512.800 euro nadelig. In de voor- en najaarsnota is het bestuur geïnformeerd over de oorzaken van het nadelig saldo van 736.100 euro en is besloten dit tekort te dekken uit de algemene reserve. De jaarrekening 2020 is goedgekeurd door de accountant.

Vordering btw Beschermingsbewind 2014-2020
De Stadsbank heeft onderzocht of het lonend was om btw-aftrek toe te passen op de zogenaamde ‘gemengde’ inkoopkosten voor beschermingsbewind in de periode 2014-2020. Voor al deze jaren is ondertussen een aangifte ingediend bij de Belastingdienst.

Samenvattend is tot en met 2020 een bedrag van 801.000 euro opgevoerd als terug te ontvangen btw en als incidentele bate verwerkt in het resultaat 2019 en 2020 van de SON. Voor een bedrag van 109.600 euro, betrekking hebbende op het jaar 2014, is van de Belastingdienst een positieve beschikking ontvangen.

Financiële bijdrage 2022
De concept primitieve begroting 2022 van de Stadsbank Oost Nederland voldoet aan de Twentse spelregels voor het opstellen van begrotingen en is sluitend. De (concept) Primitieve begroting 2022, inclusief de Meerjarenraming 2023-2025 van de Gemeenschappelijke Regeling Stadsbank Oost Nederland (SON) bevat de begroting en de meerjarenraming. Hierin zijn de verwachte baten en lasten voor de komende jaren opgenomen. De Primitieve begroting 2022 is opgesteld conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en is gebaseerd op het door het Algemeen Bestuur vastgestelde dienstverlenings- en bekostigingsmodel. Basis voor deze begroting was de realisatie 2020 tezamen met de uitgangspunten van de primaire begroting 2021. In de begrotingsjaren 2023-2025 zijn de aantallen stabiel gehouden. Enschede draagt in 2022 ruim 2,5 miljoen euro bij aan de SON. Budgettair past dit binnen onze begroting (zie onderstaande tabel).

Begroting Stadsbank Oost Nederland	**Primitief 2022**	**Primair 2021**
Bijdrage van gemeente Enschede	2.542.000	2.549.000
Beschikbaar budget	2.598.000	2.943.000
Ruimte	**56.000**	**394.000**

De verwachte ruimte in 2021 is met name het gevolg van het Corona steunpakket 2021 (van 382.000 euro) dat Enschede heeft ontvangen voor schuldenproblematiek .

Financiële ratio’s ontwerpbegroting 2022 en jaarrekening 2020

Kengetal	**Rekening 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**
Netto schuldquote	5%	4 %	5%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	40%	37%	37%
Solvabiliteitsratio	7%	7 %	7%

De kritische grens van de netto schuldquote bedraagt 130%. Daar zit de Stadsbank ver onder.

De solvabiliteit is niet erg hoog. De reserves zijn echter voldoende om de risico's van de SON op te vangen en wordt voldaan aan de vereiste weerstandsratio van minimaal 1,0. Daarnaast beschikt de Stadsbank over voldoende voorzieningen ter afdekking van de risico's vanuit de kredietverlening.

Risico's
Het beschikbaar weerstandsvermogen komt eind 2020 uit op 960.000 euro bij een weerstandsratio van 1,10. Het beschikbare weerstandsvermogen wordt hiermee gekwalificeerd als voldoende (tussen 1,0 en 1,4). Na verwerking van het rekeningresultaat 2020 ad € 223.300 komt de ratio uit op 1.35. Daarnaast heeft het Algemeen Bestuur besloten om een bedrag van 95.000 euro uit de Algemene Reserve beschikbaar te houden voor de kwaliteitsimpuls bij beschermingsbewind in 2021. Met deze onttrekking uit de Algemene Reserve komt de weerstandsratio uit op 1,24. Mogelijk is gedurende het jaar 2021 nog een extra onttrekking te verwachten als gevolg van het Businessplan Bewind. Voor het overige zijn in de Primitieve begroting 2022 en meerjarenraming 2023 - 2025 geen mutaties in de Algemene Reserve geraamd.

Als grootste risico's voor de SON zijn geïdentificeerd:
- Mogelijk wegvallen van omzet als gemeenten minder dienstverlening afnemen.
- Langere doorlooptijden bij hoger ziekteverzuim van het personeel waardoor extra kosten moeten worden gemaakt voor inhuur.
- Wijzigingen in wet- en regelgeving waardoor extra inzet nodig is om deze te verwerken in de procedures en systemen van de SON.

3. Regionaal Bedrijventerrein

Maatschappelijk rendement; terugblik 2020
De ontwikkeling en uitgifte van XL Businesspark draagt bij aan de regionale groei van bedrijven en het creëren van nieuwe banen. Een deel van deze banen kan door Enschedeërs worden ingevuld. Ook worden indirect banen gecreëerd door het versterken van de logistieke sector in Twente. RBT draagt binnen de gemeente bij aan de hoofddoelstelling "de bereikbaarheid van banen wordt vergroot" en aan de subdoelstelling 1.03 In Enschede kunnen bestaande en nieuwe bedrijven groeien en innoveren.

Het merendeel van de bedrijven op het RBT heeft zijn basis in de regio. Deze ondernemers geven aan dat zij zich zonder het RBT met hun activiteiten buiten Twente zouden hebben gevestigd. Het RBT draagt daarmee onomstotelijk bij aan het behoud en groei van werkgelegenheid in de regio Twente.

Ruimte bieden voor bedrijven die groeien is niet alleen van belang voor behoud of uitbreiding van de werkgelegenheid binnen de betreffende bedrijven maar is ook sprake van uitstralingseffecten: groei in één bedrijfstak leidt indirect tot groei in andere bedrijfstakken. Voor de dominante logistieke sector op het RBT wordt aangenomen dat er een multipliereffect is van 1,5. Met andere woorden, de economische structuur van Twente krijgt ook indirect een impuls door de groei die bedrijven op het RBT doormaken.

In 2020 is 12,4 hectare uitgegeven, aan Kees Smit (8,3 hectare) en VDL (4,1 hectare). In totaal is 59 hectare uitgegeven (45% van het terrein) t/m 31december 2020. Daarnaast zijn overeenkomsten gesloten met verschillende partijen, over een oppervlak van 34 hectare (28% van het terrein).

In 2020 is begonnen met de bouw van een viertal prachtige nieuwe ontwikkelingen op het XL Businesspark. Dit betreft fase 2 van T-Port Logistics Campus (van Heylen Warehouses) en de nieuwbouw van Kees Smit Tuinmeubelen, Eurol en VDL Energy Systems. Deze projecten worden in de loop van 2021 opgeleverd en daarmee is dan ongeveer de helft van het bedrijventerrein bebouwd. De vooruitzichten voor komende jaren zijn eveneens positief. Daarnaast wordt in 2021 gestart met de realisatie van een nieuwe openbare kade van circa 150 meter, zodat ruimte ontstaat voor uitbreiding van de containerterminal.

In 2013 is op het XL Businesspark een openbare laad- en loskade en containeroverslagterrein opgeleverd. Deze laad- en losfaciliteiten versterken het internationale vestigingsklimaat en worden intensief gebruikt, door logistieke én technologische bedrijven. Afgelopen jaar is onderzoek gedaan naar de mogelijkheid tot uitbreiding van de havenfaciliteiten. De conclusie daarvan is dat naar verwachting de maximale capaciteit van de huidige containerterminal in 2021 wordt bereikt. Een uitbreiding van de kade is op korte termijn haalbaar en zelfs noodzakelijk om de benodigde overslagcapaciteit te kunnen (blijven) garanderen. Deze ‘modal shift’ leidt tot een verbeterde bereikbaarheid van Overijssel en een beperking van de CO2 uitstoot. Daarnaast draagt het project bij aan een versterking van het internationale vestigingsklimaat. Zo ontstaan nieuwe banen, vooral in een doelgroep waarbinnen in Twente een grote werkloosheid heerst. De voorbereiding van het project verloopt volgens planning. Met het project gaat een investering gemoeid van circa € 4,6 miljoen en deze investering wordt volledig gedekt uit subsidies (waaronder de Regiodeal.

Per 31 december 2020 zijn er circa 625 mensen in dienst zijn bij bedrijven op het XL Businesspark. Daarnaast is er (in seizoenen) sprake van een flexibele schil van circa 200 - 600 medewerkers (voornamelijk bij Bleckmann en Timberland). Het afgelopen jaar nam het aantal vaste banen toe met circa 125. Dit hangt voornamelijk samen met de verhuizing van Emergo en de groei van Bleckmann. Met de uitvraag is alleen inzicht gekregen in de directe werkgelegenheid. Tegelijkertijd brengt de bouw ook (tijdelijk) werkgelegenheid met zich mee en ontstaan er banen bij bijvoorbeeld toeleveranciers.

In het uitgifteproces wordt actief met bedrijven meegedacht over de mogelijkheden om hun bedrijfspand en bedrijfsproces te verduurzamen. Dit bijvoorbeeld door de inzet van zonnepanelen, warmtepompen en het gebruik van duurzame materialen. Daarnaast de komende tijd de laad- en loskade uitgebreid. Door goederenstromen over het water af te wikkelen, wordt de A1 bovenregionaal ontlast. Zo wordt een bijdrage geleverd aan regionale, provinciale en nationale duurzaamheidsdoelstellingen.
Op het gebied van duurzaamheid worden positieve ontwikkelingen verwacht. Heylen Warehouses zal beginnen met het installeren van zonnepanelen op haar bedrijfsgebouwen en met OostNL, VDL, kennisinstellingen en andere partijen worden gesprekken gevoerd over het opzetten van een ontwikkel- en test locatie voor toepassingen voor de energietransitie.

<u>Evaluatie RBT</u>
Het Dagelijks Bestuur (DB) van het RBT heeft in 2020 besloten om een evaluatie naar het huidig RBT te laten uitvoeren. De gehele evaluatie bestaat uit twee onderdelen, te weten een financieel-technische analyse en een meer strategische evaluatie en toekomstoriëntatie.

De uitkomsten van de financieel-technische analyse is opgenomen en verwerkt in de jaarstukken. De rapportage over de meer strategische evaluatie en toekomst oriëntatie wordt separaat aan uw raad voorgelegd. Dat is omdat de aanbevelingen uit de evaluatie geen aanleiding geven tot een koers- of scopewijziging en er geen effect is op het financiële jaarverslag of de begroting.

Financiële bijdrage

De gemeente participeert samen met andere partijen voor 23% in XL Businesspark. Hierbij zijn een viertal geldstromen te onderkennen, te weten:

1. Grondexploitatie 2021: de gemeente participeert voor 23% in de grondexploitatie en houdt hiervoor een voorziening aan. Het aandeel van de gemeente Enschede (23%) in de grondexploitatie van het RBT is 1,081 miljoen euro op Netto Contante Waarde grondexploitatie per 1 januari 2021. Dit bedrag is lager dan de voorziening voor het RBT die de gemeente aanhoudt per begin 2020 van 2,664 miljoen euro. De gemeentelijke voorziening kan daarom worden verlaagd per eind 2020. Dit is verwerkt in de Gemeenterekening 2020.
2. Bijdrage investeringsbudget: De deelnemende gemeenten en de provincie Overijssel hebben een (aanvullend) investeringsbudget ter beschikking gesteld van 9 miljoen euro (50% provincie en 50% gemeenten). Bijdrage 2020: 336.039 euro. Separaat betaald aan RBT.
3. Jaarlijkse kosten parkmanagement: De bijdrage aan parkmanagement was tot op heden een oneindig bedrag van 300.000 euro jaarlijks. Bijdrage 2020: 300.000 euro.
   Bij de evaluatie tussen de betrokken partners in 2020 is besloten vanaf 2021 anders om te gaan met deze kosten. Deze kosten zullen voortaan worden gedekt uit de reserve van het erfpachtbedrijf en niet meer separaat bij de partners in rekening gebracht worden. In 2020 is deze bijdrage voor het laatst separaat betaald aan RBT.
4. Jaarlijkse kosten BoVo: deze bijdrage is afhankelijk van het aantal verkochte ha's en kan dus jaarlijks fluctueren. Het afgelopen jaar is meer verkocht, 124.151 m2, dan geraamd en derhalve is de bijdrage in 2020 meer geweest dan in 2019. Bijdrage 2020: 240.328 euro.
   Bij de evaluatie tussen de betrokken partners in 2020 is besloten vanaf 2021 anders om te gaan met deze kosten. Ook deze kosten zullen voortaan worden gedekt uit de reserve van het erfpachtbedrijf en niet meer separaat bij de partners in rekening gebracht worden. In 2020 is deze bijdrage voor het laatst separaat betaald aan RBT.

Financiële ratio's ontwerpbegroting 2022 en jaarrekening 2020

De financiële ratio's zijn niet opgenomen in de ontwerpbegroting 2022. Er is wel een aparte notitie opgesteld waarin de kengetallen zijn opgenomen en berekend volgens de door het ministerie voorgeschreven methodiek. Deze notitie is beschikbaar voor de raad.

Kengetal	**Rekening 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**	**Begroting 2024**
Netto schuldquote	4,85%	2,15%	11,08%	9,51%	8,97%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	4,85%	2,15%	11,08%	9,51%	8,97%
Solvabiliteitsratio	4,34%	0,06%	0,06%	0,07%	0,07%
Grondexploitatie	3,15%	1,25%	4,11%	3,30%	2,88%

Een aantal specifieke eigenschappen van de organisatie van RBT maakt dat deze kengetallen voor RBT geen toegevoegde waarde hebben, zo stelt het bestuur van RBT. Zo is RBT volledig met vreemd vermogen gefinancierd, zijn de activiteiten van RBT naar hun aard eindig in de tijd en bestaan de baten en lasten van RBT bijna volledig uit aan de grondexploitatie gerelateerde kasstromen. De kengetallen zijn om die reden niet opgenomen in de begroting.

Risico's
Het RBT beschikt niet over reserves of voorzieningen (weerstandscapaciteit) en is dus niet in staat om tegenvallers op te vangen. Zowel het verlies als eventuele (nu nog niet voorziene) tegenvallers worden gedekt door de deelnemende gemeenten en de provincie.
Dit in overeenstemming met (artikel 22 van) de gemeenschappelijke regeling van het RBT, waarin tevens wordt toegelicht dat jaarlijks de financiële risico's c.q. het risicoprofiel wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

Er is een risicoanalyse uitgevoerd. Met 80% zekerheid kan worden gesteld dat het financiële eindresultaat uit zal komen op een tekort binnen een bandbreedte tussen circa 0,4 miljoen euro en 10,4 miljoen euro op netto contante waarde per 1 januari 2021. Vorig jaar was een bandbreedte van 6,2 miljoen euro tot 17,7 miljoen euro van toepassing. Ten opzichte van vorig jaar is het risicoprofiel dus beperkt en is daarnaast het neerwaarts risico afgenomen. Dit vanwege de gunstigere vooruitzichten wat betreft gronduitgifte.

De grondprijs(ontwikkeling) en het uitgiftetempo vormen het belangrijkste risico/kans. Reden hiervoor is dat de kosten grotendeels al vastliggen (de kost gaat voor de baat), terwijl de opbrengsten (de uitgifte van 85 hectare bouwgrond) grotendeels nog moeten worden gerealiseerd. Een snellere/ langzamere uitgifte en een hogere/lagere grondprijs, heeft daarom een relatief groot effect op het begrote resultaat.

<u>Impact Corona-crisis</u>
De impact van Covid-19 is bij een aantal bedrijven merkbaar. Door de sluiting van winkelpanden is dit met name het geval in de logistieke sector; de negatieve gevolgen daarvan worden echter (deels) gecompenseerd door de sterke toename van e-commerce verkopen.

4. Technology Base

Maatschappelijk rendement; terugblik 2020
Technology Base heeft de opgave het gebied van de voormalige militaire luchthaven Twente integraal te ontwikkelen tot een impuls en aanjager voor een economisch sterker en duurzamer Twente. Samen met de stadscampus en Kennispark zorgt Technology Base voor een internationaal aantrekkelijk profiel van onze stad en regio en biedt een nieuwe inspirerende werkomgeving en woonmilieu.

Daarmee draagt Technology Base bij aan de volgende strategische opgaven:
- 'Bereikbaarheid van banen (aantrekkelijk vestigingsklimaat, de groei van banen en aan indicatoren: 1.02b Aantal banen op de voormalige luchthaven
- 'Het aantrekken en vasthouden van talent.' Indicatoren:
  2.02a Waardering woonomgeving door inwoners
  2.02b Ontwikkeling gemiddelde verkoopprijs
  2.03a Migratiesaldo naar leeftijd
  2.03c Aandeel toegevoegde woningen met een WOZ-waarde vanaf 320.000 euro

Terugblik 2020:
- In 2020 kwam er een nieuwe acquisitiestrategie voor m.n. het bedrijvenpark tot stand. De combinatie van tegenvallende economische ontwikkelingen als gevolg van de Coronacrisis en de in 2020 nog niet opgeloste stikstofbeperkingen heeft ertoe geleid dat er in 2020 geen kavels voor nieuwe vestiging zijn uitgegeven. Er is, als uitwerking van de acquisitiestrategie, wel gewerkt aan de voorbereiding van diverse marketingproducten en digitale on-line marketing-initiatieven die bijdragen aan de bekendheid van het plangebied.

- De coronacrisis bood in 2020 nieuwe kansen voor de garagefunctie van Twente Airport, waaronder stalling van (grote) tijdelijk niet inzetbare vliegtuigen.
- Daarom investeerde Technology Base in 2020 in extra parkeervakken voor (grote) vliegtuigen. Zes jumbo 747's parkeerden in het voorjaar en de zomer van 2020 op Twente Airport. Ook besloot het Algemeen Bestuur om investeringen in een nieuwe hangaar voor te bereiden. Dit leidde tot positieve berichtgeving in de (landelijke) pers.
- In de zomer werd Technology Base gedwongen het grondverzet richting de locatie van de spottershill te staken, omdat de ruimtelijke basis daarvoor niet in orde bleek te zijn. Vervolgens is een traject gestart deze aanleg te legaliseren.
- De colleges van B&W en Gedeputeerde Staten stelden in juli 2020 een aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling Technology Base vast.
- De gemeente Enschede startte in 2020 in opdracht van Technology Base met de voorbereiding van een nieuw bestemmingsplan voor het middengebied.
- In het najaar ontstond een geschil met de Inspectie Luchtvaart en Transport over het veiligheidscertificaat waardoor grote vliegtuigen volgens de inspectie alleen mogen landen en niet meer mogen vertrekken. Dit geschil heeft de ontwikkeling van de garagefunctie op de luchthaven in 2020 sterk vertraagd. Ook leidde dit geschil ertoe dat een besluit over de nieuwe onderhoudshangaar door het AB werd uitgesteld.
- Na het vertrek van de directeur van Twente Airport in november 2020 heeft de directeur van Technology Base de centralisatie van taken en verantwoordelijkheden opgepakt.

Rekeningresultaat 2020
De gebiedsontwikkeling Technology Base behelst drie exploitaties te weten de grondexploitatie, de luchthavenexploitatie en de exploitatie overige baten en lasten. Uit de jaarrekening 2020 blijkt per saldo een tekort van 1,6 miljoen euro.

1. Grondexploitatie

Het totaalresultaat van de grondexploitatie 2021-2029 van Technology Base is met ca. 836.000 euro verslechterd: de netto contante waarde (NCW) bedraagt 17,9 miljoen euro (NCW 01-01-2021) negatief. De verslechtering wordt met name veroorzaakt doordat de einddatum van de provinciale gebiedssubsidies per 31 december 2020 niet is verlengd, waardoor TB een bedrag van 1,4 miljoen euro aan ontvangen subsidie moet terugbetalen aan de provincie.

Daarnaast heeft Raad van State in mei 2019 geoordeeld dat het Nederlandse stikstofbeleid (Programma Aanpak Stikstof) niet meer gebruikt mag worden. Dit heeft effect op de vergunningverlening op Technology Base. Hiervoor moeten extra kosten worden gemaakt als gevolg van de vernietiging van het bestemmingsplan-midden vanwege de koppeling met de PAS (stikstof). Op basis van de afspraken in de koopovereenkomst heeft de Gemeenschappelijke Regeling (GR) TB in juli 2020 een nieuwe aanvraag voor een bestemmingsplanherziening ingediend bij de gemeente Enschede. Op basis van een aangepaste afspraken is het van belang dat de raadsvaststelling en beroepsprocedure voor 31 december 2021 plaatsvinden. Problemen met deze bestemmingsplanherziening zijn als risico opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen.

2. Luchthavenexploitatie

Twente Airport wordt als een economische activiteit beschouwd. Om die reden maakt het luchthavengebied op de balans geen onderdeel meer uit van de voorraden, maar van de materiële vaste activa. Het jaarlijkse resultaat van de luchthavenbegroting wordt weergegeven als een resultaat in de exploitatie van Technology Base.

Het resultaat van de begroting Twente Airport laat in 2020 een fors tekort zien van 1,024 miljoen euro. Twente Airport zou zich vanaf 2020 gaan inzetten om ruimte te bieden voor vliegtuigonderhoud, ook wel MRO (‘Maintenance, Repair en Overhaul’) genoemd. Het DB heeft op 23 juni 2020 in een strategisch overleg haar support uitgesproken voor een onderhoudscluster.

Om de marktkansen te kunnen faciliteren moet Twente Airport investeringen doen (hiervoor is een Business Case opgesteld). Het gaat daarbij om ontwikkelingen en investeringen in het realiseren van vliegtuigopstelplaatsen en een Narrow Body (NH)-hangaar.In oktober 2020 is er een discussie met de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) ontstaan nadat er reeds drie toestellen van Lufthansa waren geland. Er is sprake van verschil van inzicht over de reikwijdte van het vigerende veiligheidscertificaat van TA met betrekking tot het laten landen en vertrekken van grote vliegtuigen (categorie D en E). Op 28 oktober is TA met ILT tot een oplossing gekomen in deze zaak. De aanwezige toestellen van Lufthansa hebben tot 30 juni 2021 om te vertrekken. ILT heeft de reikwijdte van het vigerende veiligheidscertificaat van TA vooralsnog gehandhaafd.

Het DB en AB hebben op grond van bovenstaande ontwikkelingen, besloten om het voornemen voor de *realisatie van een NB-hangaar te heroverwegen*. Eerst is het zaak om de risico’s (waaronder marktpotentie) goed in beeld te brengen en alsdan te bezien of de uitvoering en fasering van de realisatie van een NB-hangaar onverkort wordt voorgezet, dan wel wordt aangehouden of stopgezet. Er zal voor TA een nieuw lange termijnperspectief worden geformuleerd.

3. Exploitatie overige baten en lasten

Door hogere baten en lagere lasten vertoont deze exploitatie over 2020 een positief saldo van 300.000 euro

Financiële bijdrage 2021 e.v.

De gebiedsontwikkeling Technology Base behelst drie exploitaties te weten de grondexploitatie, de luchthavenexploitatie en de exploitatie overige baten en lasten:

- De grondexploitatie zal ten opzichte van 2020 iets verslechteren (Netto Contante Waarde 31 miljoen euro negatief 2020) naar Netto contante waarde 34 miljoen euro negatief. De grondexploitatie had een geprognosticeerd tekort van -/- 17,1 miljoen euro op NCW per 1 januari 2020. Het geprognosticeerde exploitatietekort van de grondexploitatie 2021 bedraagt -/- 17,9 miljoen euro (NCW 1-1-2021). Dit betekent dat het resultaat ten opzichte van de grondexploitatie 2020 met 836.143 euro is verslechterd.
- Het verwachte tekort op de luchthavenexploitatie zal overeenkomstig de raming dalen van een tekort van circa 1 miljoen euro tot 0,7 miljoen euro.
- De exploitatie overige baten en lasten zal 0,1 miljoen euro minder positief in 2021 zijn dan in 2020.

Er kan op dit moment nog niet worden aangegeven wat dit betekent voor de verliesvoorziening, maar op basis van de verwachting zal deze qua omvang gelijk of iets lager uitkomen in 2021 dan in 2020. In de Gemeentebegroting is slechts de rente opgenomen die aan de verliesvoorziening moet worden toegevoegd aangezien deze is opgenomen op basis van netto contante waarde.

Financiële ratio’s ontwerpbegroting 2022 en jaarrekening 2020

Een aantal specifieke eigenschappen van de TB-organisatie maakt de gevraagde kengetallen voor TB niet van toepassing zijn. Zo is TB volledig met vreemd vermogen gefinancierd, zijn de activiteiten naar hun aard eindig in de tijd en bestaan de baten en lasten van TB grotendeels uit de aan de grondexploitatie gerelateerde kasstromen. De kengetallen zijn daarom niet opgenomen in de jaarrekening 2020 en concept-begroting 2022.

Risico's
Binnen TB wordt een risico-analyse gemaakt voor de grondexploitatie en de voormalige luchthaven (TA). De belangrijkste risico's volgens de financiële stukken binnen de integrale gebiedsontwikkeling (grex) zijn:
- Kostenstijging;
- Tegenvallende markt bestaand vastgoed;
- Extra verwervingskosten door stikstofproblematiek.

Weerstandsvermogen/risicoreservering
Het weerstandsvermogen van TB wordt feitelijk gevormd door de garanties die de deelnemende partijen aan de gemeenschappelijke regeling hebben afgegeven. TB brengt het exploitatietekort geheel in rekening bij de deelnemers. De risicoreservering is binnen de begrotingen van de deelnemers (ieder voor 50%) opgenomen. De risico's van de grondexploitatie van TB zijn opgenomen in het gemeentebrede weerstandsvermogen onder het risico van de verbonden partijen.

5. Veiligheidsregio Twente (VRT)

Maatschappelijk rendement; terugblik 2020
Op grond van de Wet Veiligheidsregio's werken brandweer, politie, geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de gemeenten (kolom Bevolkingszorg) samen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Twente (VRT) op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding. Brandweer Twente heeft een aantal wettelijke taken in het kader van brand-, crisis - en rampenbestrijding.
In 2021 zal de uitvoering van werkzaamheden door de Veiligheidsregio samen met de deelnemende gemeenten voor de bestrijding van de COVID-19 crisis naar verwachting nog een grote impact hebben. In 2022 vraagt de overgang naar de nieuwe meldkamer de nodige aandacht.

Met de uitvoering van de wettelijke en niet wettelijke taken door de Veiligheidsregio wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de lokale fysieke en sociale veiligheid. De jaarrekening 2020 laat een voordelig resultaat zien van ruim 1,763 miljoen euro. Het resultaat laat zich verklaren doordat een deel van het werk is stil komen te liggen door de corona crisis. Het opleiden, trainen en oefenen is voor een groot deel doorgeschoven naar 2021. De paraatheid is ondanks Covid-19 het hele jaar geborgd geweest. Het dagelijks bestuur stelt aan het algemeen bestuur voor om van het batige saldo 918.000 euro voor de 4 FLO gemeenten toe te voegen aan de FLO reserves. Voor Enschede gaat het om een bedrag van 455.093 euro. Het overige deel van het batige saldo wordt uitgekeerd aan de 10 andere gemeenten die geen FLO verplichtingen hebben.

Financiële bijdrage 2022
De stijging van de gemeentelijke bijdrage ten opzichte van de begroting voor 2021 bedraagt in totaal 379.634 euro en wordt voor het grootste deel veroorzaakt door de toegestane indexering voor lonen en prijzen door de VRT. De gemeente Enschede heeft ook een financieel nadeel van 74.945 euro heeft door wijziging van de Cebeon-norm (vanuit de financieringssystematiek wordt de verdeling van het gemeentefonds gevolgd). Daarnaast heeft de gemeente Enschede een financiële verplichting voor de stijging van de FLO index met 19.099 euro. Deze verplichting voor bijdragen in de bekostiging van functioneel leeftijdsontslag (FLO) vloeit voort uit afspraken die in 2013 zijn gemaakt bij de overdacht van personeel aan de regionale Brandweer. Deze mutaties zijn allen als technische wijzigingen te beschouwen.

De bijdrage voor de VRT is voor 2022 begroot op 13,827 miljoen euro. In de Gemeentebegroting is voor 2022 rekening gehouden met een bijdrage van 13,717 miljoen euro

Het tekort bedraagt daarmee 110.000 euro. Dit verschil komt voor 70.000 euro ten laste van de reservering bij de gemeente voor loon- en prijscompensatie. Het overige wordt veroorzaakt door technische aanpassingen en wordt als knelpunt opgenomen dat in de Zomernota 2021.

Financiële ratio's ontwerpbegroting 2022 en jaarrekening 2020

Kengetal	Rekening 2020	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto schuldquote	87,8%	105,1%	102,9%	103,3%	103,2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	87,7%	105,0%	102,8%	103,2%	103,1%
Solvabiliteitsratio	4,8%	1,0%	0,5%	0,1%	0,3%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%	0%

De toename van de schuldquote per 2021 en 2022 is het gevolg van de beoogde investeringen in nieuwbouw kazernes (Almelo, Hellendoorn) en de daarvoor benodigde financiering. Ook worden in 2021 nieuwe tankautospuiten aangeschaft. Na 2022 wordt een lager investeringsniveau verwacht, zodat de schuldquotes weer licht afnemen.

De solvabiliteitsratio is ruim beneden de norm die geldt voor een financieel gezonde huishouding. De begroting is echter wel structureel in evenwicht. Er is echter net voldoende eigen vermogen beschikbaar om mogelijk tegenvallers mee op te vangen.

Risico's
Eind 2020 is het risicobeeld van de VRT geactualiseerd. Hieruit blijkt dat de VRT weer voldoet aan de beoogde minimale weerstandsratio van 0,7. De ratio bedraagt 0,76 per eind 2020.

De grootste geïdentificeerde risico's hangen samen met de exploitatie van de Twente Safety Campus en langdurige arbeidsongeschiktheids- en ziekteverzuim van het personeel.

6. Gemeentelijk belastingkantoor Twente (GBT)

Maatschappelijk rendement; terugblik 2020
Door de wettelijke taak belastingheffingen en inning te laten verzorgen door het GBTwente wordt op een effectieve en efficiënte manier uitvoering gegeven aan deze taak. Op deze manier wordt de gemeente Enschede in de gelegenheid gesteld om zich te richten op de ontwikkelingen in de Twentse samenleving. In samenspraak met het GBTwente werken zij ook aan de realisatie in de doelen die de gemeente Enschede heeft ten aanzien van de publieke dienstverlening.
Deze verbonden partij draagt zo via een dienst verlening overeenkomst (DVO) bij aan de doelstelling in onze gemeentebegroting 'Versterking samenwerking bestuur/(regionale) partners'. Deze doelstelling in onze doelenboom heeft als subdoel 'Verbeterde sturing op maatschappelijk rendement samenwerkingspartners door professioneler opdrachtgeverschap'.

De jaarrekening 2020 laat een positief resultaat zien van 163.000 euro. Dit wordt met name veroorzaakt door:
- Een voordeel op de personeelslasten doordat er met ingang van 2020 minder managers zijn
- Een voordeel door het inzetten van vast personeel op projecten waardoor bijbehorende lasten gedekt worden vanuit projectbudgetten.

Het positieve resultaat wordt toegevoegd aan de '5% reserve begrote lasten' waardoor deze een positief saldo vertoont van 336.000 euro.

Financiële bijdrage 2022
In 2022 betaalt de gemeente Enschede 4,165 miljoen euro voor de dienstverlening door het GBTwente. De bijdrage 2022 is 0,681 miljoen euro hoger dan de bijdrage 2021 door gewijzigde systematiek waarbij vanaf 2022 ADI-opbrengsten (Aanmaning, Dwangbevel, Invordering) rechtstreeks naar gemeenten worden overgemaakt.
Over 2017/18/19 waren de ADI-opbrengsten gemeente Enschede gemiddeld 0,660 miljoen euro. Zonder deze ADI-opbrengsten zou de bijdrage 2022 van de gemeente Enschede 3,505 miljoen euro zijn. Dat is 0,6% meer dan in 2021. Dit percentage ligt ruim onder de door het GBTwente gehanteerde indexcijfers (prijsindex 2,3% en loonindex 3,6%, e.e.a. conform de richtlijnen voor de begroting 2022 vanuit de Twentse gemeenten).
De ontwikkeling van de bijdrage van de gemeente Enschede aan het GBTwente past binnen de meerjarenbegroting van Enschede. De genoemde ADI-opbrengsten zijn daarin wel een financieel risico. Door de corona crisis kunnen deze opbrengsten tegenvallen. Daar staan wellicht vergoedingen van het Rijk (in de gemeentebegroting) tegenover.

Tenslotte laat de ontwerpbegroting 2022 van GBTwente een overschot zien van 0,149 miljoen euro. Dit overschot wordt gedoteerd aan de ‘5% reserve begrote lasten’ zodat deze reserve naar verwachting ultimo 2022 de maximale stand bereikt heeft.

Financiële ratio’s ontwerpbegroting 2022 en jaarrekening 2020

Kengetal	Rekening 2020	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto schuldquote	9,72%	4,77%	3,46%	2,30%	1,18%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	9,72%	4,77%	3,46%	2,30%	1,18%
Solvabiliteitsratio	2,20%	4,76%	7,08%	7,36%	7,66%
Structurele exploitatieruimte	0,30%	0%	1,06%	1,06%	1,05%

De financiële ratio’s die interessant zijn voor GBTwente laten een gezonde financiële situatie zien. De solvabiliteitsratio vormt daarop een uitzondering. Deze is relatief laag. Reden is, dat het eigen vermogen van GBTwente door het Algemeen Bestuur is gelimiteerd op 5% van de begrote lasten. Dit is acceptabel, omdat het GBTwente een sluitende begroting presenteert en de deelnemende gemeenten ‘borg’ staan.

Risico’s
Het GBTwente voldoet aan de door het Algemeen Bestuur gestelde eisen voor weerstandsvermogen c.q. weerstandsratio. Ultimo 2020 is eigen vermogen circa 2,5% van het begrotingstotaal. Naar verwachting is dit percentage ultimo 2022 5% (= toegestane maximum).

De eigen weerstandscapaciteit van het GBTwente is niet afdoende om de risico’s mee op te vangen. De deelnemende gemeenten hebben er voor gekozen dat het GBTwente beperkt aan reservevorming doet. Dat betekent dat de deelnemende gemeenten een deel van de risico’s van GBTwente zelf af moeten dekken.

Zoals eerder gemeld kunnen door de maatregelen in het kader van de corona crisis de invorderingsopbrengsten (ADI-opbrengsten) achterblijven in 2021. De mate waarin deze inkomsten achterblijven kan moeilijk worden ingeschat. Het GBTwente registreert alle achterblijvende inkomsten en extra uitgaven in verband met Corona nauwgezet zodat deze gedeclareerd kunnen worden bij de deelnemende gemeenten. De gemeenten ontvangen wellicht hiervoor vergoedingen van het Rijk.

Een ander risico voor de deelnemende gemeenten is de opkomst van de No Cure No Pay bureaus. De activiteiten van deze bureaus zorgen voor een toename van het aantal bezwaarprocedures en dus voor hogere kosten.

7. Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT)

Maatschappelijk rendement; terugblik 2020
Het Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT) draagt bij aan onze wettelijke verplichtingen op het gebied van de lijkbezorging. De wettelijke taak van een gemeente beperkt zich echter tot het hebben van minimaal één begraafplaats (of delen van één begraafplaats met andere gemeenten). Het in eigendom hebben van een crematorium is geen wettelijke verplichting voor de gemeente.

In 2020 is gewerkt aan een zogenaamde Kadernotitie over OLCT en publiek of privaat bezit die binnenkort aan de colleges wordt gestuurd. Vanuit Enschede is al in veel eerder stadium aangegeven dat het bezitten van crematoria niet langer als publieke taak wordt gezien aangezien de markt dit volledig heeft overgenomen. Nu ook nog het dividend in gedrang is gekomen, is het nodig dat de deelnemende gemeenten zich beraden over hun deelname aan het OLCT.

De jaarrekening 2020 sluit op een verlies van 14.594 euro (verlies 12.054 euro in 2019). Dit verlies wordt veroorzaakt doordat geen dividend over 2019 in 2020 is uitgekeerd aan het OLCT door de Crematoria Twente BV (CT BV). De resultaten van de BV vielen tegen in 2019 als gevolg van minder crematies maar vooral door de hogere kosten van de nieuw- en verbouw van de crematoria. Het verlies wordt onttrokken aan de algemene reserve die daardoor negatief wordt. Het eigen vermogen wordt echter niet negatief.

Financiële bijdrage 2022
De gemeente draagt niet financieel bij aan het OLCT. De gemeente raamt wel een jaarlijkse dividenduitkering in haar begroting. De concept-begroting 2022 van het OLCT is opgesteld volgens de gemaakte afspraken inzake de uitkering van het zogenaamde basisdividend van jaarlijks 375.000 euro (aandeel Enschede 112.500 euro). Het positieve saldo ontstaat doordat de gehele winst van de Crematoria Twente BV wordt uitgekeerd aan het OLCT dat enig aandeelhouder is van de BV. Op deze winst wordt een gering bedrag voor kosten (ruim 15.000 euro) van het OLCT (administratie en secretariaat) in mindering gebracht voordat het overige wordt uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten.

Financiële ratio's ontwerpbegroting 2022 en jaarrekening 2020

Kengetal	**Rekening 2020**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**	**Begroting 2024**	**Begroting 2025**
Netto schuldquote	-	0%	0%	0%	0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-	0%	0%	0%	0%
Solvabiliteitsratio	99%	100%	100%	100%	100%
Structurele exploitatieruimte	-	96%	96%	96%	96%

Gezien de beperkte omvang van de gemeenschappelijke regeling is geen beoordeling en normering van dekengetallen opgenomen.

Risico's
Het OLCT beschikt over een gering weerstandsvermogen van 3.689 euro per begin 2022. Dit weerstandsvermogen is gering maar voldoende gezien het feit dat er geen sprake is van risico's in het OLCT. De bedrijfsrisico's zitten namelijk in de Crematoria Twente BV waarvan het OLCT de enige aandeelhouder is. De risico's hier beperken zich tot de BV en het OLCT kan hier niet op worden aangesproken.

8. Omgevingsdienst Twente (ODT)

Maatschappelijk rendement; terugblik 2020
Op grond van de Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (Wet VTH) zijn gemeenten en provincie verplicht om tenminste het basistakenpakket (BTP) in te brengen bij een Omgevingsdienst. Reden hiertoe is de gewenste verbetering van de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken. Op 1 januari 2019 is de Omgevingsdienst Twente in werking getreden.

De jaarrekening 2020 sluit met een positief resultaat van ruim 672.000 euro. Een groot deel hiervan wordt veroorzaakt door lagere personeelslasten dan begroot mede door minder inhuur. Het ODT heeft in 2020 als gevolg van corona de fysieke controles tijdens de lockdown moeten staken. Uiteindelijk is ODT er in geslaagd om de productie in 2020 op peil te houden.

De jaarstukken 2020 zijn gebaseerd op de vastgestelde begroting ODT 2020. Aangezien bezwaar is gemaakt tegen deze begroting, kan Enschede zich dan ook niet vinden in de uitkomsten van de jaarstukken 2020. In elk geval wordt (opnieuw) betwist dat is uitgegaan van een inbreng door Enschede van 10,95 fte in plaats van 4,2 fte. De hiermee samenhangende vordering in de jaarrekening 2002 wordt daarom ook betwist.
Momenteel loopt er nog een mediationtraject tussen de gemeente Enschede en de ODT. We zijn tevreden over de voortgang van dit traject en hebben vertrouwen de uitkomsten. Toch kunnen we hier niet op vooruitlopen en daarom dienen we zienswijze in tegen de jaarstukken ODT 2020. Waarbij opgemerkt dat we hopen dat deze zienswijze uiteindelijk niet nodig is.

Financiële bijdrage 2022
In de begrotingen van 2019 tot en met 2021 werd uitgegaan van een verdeelsleutel overheadkosten op basis van inwonertal. Hierdoor was de bijdrage vanuit Enschede onevenredig hoog en om die reden is de afgelopen jaren bezwaar gemaakt tegen de begroting. In de ontwerp programmabegroting voor 2022 wordt voor het eerst uitgegaan van een outputfinanciering. De bijdrage vanuit Enschede is daarom lager dan in voorgaande jaren en bedraagt 1,525 miljoen euro in 2022. Deze is zo'n 227.000 euro lager dan in afgelopen jaren, toen een verdeelsleutel overhead op basis van inwonertal werd gehanteerd.

Financiële ratio's ontwerpbegroting 2022 en jaarrekening 2020

Kengetal	**Rekening 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**
Netto schuldquote	-/-9%	-/-4%	-/-2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-/-9%	-/-4%	-/-2%
Solvabiliteitsratio	51%	39%	32%
Structurele exploitatieruimte	1%	1%	0%

De netto schuldquote is negatief omdat het ODT nauwelijks schulden op haar balans heeft staan. De solvabiliteit voldoet aan de minimale norm van 20%.

Risico's
In de concept-begroting 2022 komt de weerstandsratio uit op 1,11. Hiermee voldoet het ODT aan de norm tussen 1,0 en 1,4.

De grootste geïdentificeerde risico's hangen samen met de onduidelijkheid over de invoering van de omgevingswet en de uniformering van werkprocessen, producten en diensten.